

Drijvend Zonnepark Lippe Gabrielsplas,
gemeente Opsterland

Datum	28 augustus 2018
Opdrachtgever	Univergy
Project	Friesland, zonnepark Opsterland
Auteur	Danielle Reek, Lisa Olsthoorn
Email	danielle@mevrouwdeomgevingsspecialist.nl ; lisa.olsthoorn@overmorgen.nl
Telefoonnummer	0651709587 / 0658909205
Status	Ontwerp Ruimtelijke Onderbouwing

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Leeswijzer	4
2.	HET PLAN	5
2.1	Ligging van het plangebied	5
2.2	Huidige situatie	5
2.3	Beschrijving Plan	6
3.	PLANOLOGISCHE SITUATIE	7
4.	BELEIDSKADER	10
4.1	Rijks- en Europees beleid	10
4.2	Provinciaal beleid	12
4.3	Gemeentelijk beleid	15
4.6	Conclusies beleidskader	16
5	BEELDKWALITEIT EN LANDSCHAPPELIJKE INRICHTINGSVOORWAARDEN	17
5.1	Ontstaansgeschiedenis Zuidelijke Friese Wouden	17
5.3	Kenmerken Hoogveenontginningsgebied	18
5.4	Kenmerken Plangebied	19
5.5	Landschappelijke inpassingsplan	21
6	ONDERZOEK VAN DE OMGEVINGSASPECTEN	23
6.1	Archeologie	23
6.2	Cultuurhistorie	25
6.3	Geluidhinder	25
6.3	Bedrijven en Milieuzonering	26
6.4	Bodemsituatie	26
6.5	Luchtkwaliteit	26
6.6	Water	27
6.7	Ecologie	29
6.8	Externe veiligheid	29
6.9	Kabels en Leidingen	30
6.10	Conclusie toets van de omgevingsaspecten	31
7.	ECONOMISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID	32
7.1	Economische uitvoerbaarheid	32
7.2	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	32

Bijlage:

1. Inrichtingsplan van H+N+S landschapsarchitecten van 27 augustus 2018
2. Technische tekening van het Zonnepark van Univergy van 23 augustus 2018
3. Watertoets Wetterskip Fryslân van 1 mei 2018
4. Quicksan Ecologie van bureau Waardenburg van juni 2018

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

Univergy wenst een drijvend zonnepark te realiseren in het zuidelijk deel van de voormalig zandwinningsput Lippe Gabrielsplas nabij Ureterp aan de vaart en Drachten. Er is gekozen voor het zuidelijk deel omdat de eigenaar van dit deel de zandwinningsput wenst te verkopen aan initiatiefnemer na verkrijging van de omgevingsvergunning. Het noordelijk deel kent twee eigenaren, waarvan een niet wenst te verkopen. Tevens heeft de initiatiefnemer bij de locatiekeuze van het zonnepark duurzaam ruimtegebruik mee laten wegen. Door zonne-energie op te wekken op een voormalige zandwinningsput wordt bebouwing elders voorkomen. Daarbij neemt door het gebruik van drijvende zonnepanelen het bebouwd oppervlak niet toe en wordt gebruik van waardevolle landbouwgrond elders voorkomen. De Lippe Gabrielsplas (hierna: **Plangebied**) heeft conform de verbeelding van het bestemmingsplan “Buitengebied 2014” de bestemming “Water” met aanduiding specifieke vorm van bedrijf – zandwinning. Het realiseren van een drijvend zonnepark in het zuidelijk deel is strijdig met de regels van voornoemde bestemming, omdat de opwekking van elektriciteit door zonnepanelen op het water niet is toegestaan. De strijdigheid kan worden opgeheven door een uitgebreide voorbereidingsprocedure ten behoeve van een aanvraag omgevingsvergunning op grond van artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wabo. Voor deze voorbereidingsprocedure is een ruimtelijke onderbouwing noodzakelijk. Ten behoeve van de te voeren procedure heeft Over Morgen, vertegenwoordiger van Univergy, Mevrouw de Omgevingspecialist gevraagd deze ruimtelijke onderbouwing op te stellen.

Deze ruimtelijke onderbouwing is opgesteld voor de inhoudelijke motivatie van de realisatie van het drijvend zonnepark in de Lippe Gabrielsplas. Zowel de gemeente als de provincie vinden de landschappelijke inpassing van zonneparken erg belangrijk. Extra aandacht in deze ruimtelijke onderbouwing wordt dan ook besteed aan de inpasbaarheid van het plan in het kleinschalig hoogveenontginningslandschap.

1.2 Leeswijzer

Onderhavig toelichting van de ruimtelijke onderbouwing bestaat naast deze inleiding uit een beschrijving van het beoogde plan in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt het planologisch kader neergelegd. In hoofdstuk 4 wordt verantwoord waarom het plan past binnen het beleid van de gemeente, provincie en het rijk. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op relatie van de nieuwbouw met de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het kleinschalig hoogveenontginningslandschap. In hoofdstuk 6 wordt de milieutechnische uitvoerbaarheid van het plan toegelicht. Tot slot wordt in hoofdstuk 7 de maatschappelijk en economische uitvoerbaarheid toegelicht.

2. HET PLAN

2.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt in het gebied dat wordt begrensd door de A7, de Verbindingsweg, De Scheiding en het lint van Ureterp aan de Vaart. De zuid, oost en westkant van het zuidelijk deel van de Lippe Gabriëlsplas grenzen aan agrarisch gronden en het wandelpad Zandwinput Ureterp. Aan de noordkant wordt het plangebied begrensd door het noordelijk deel van de plas en de Fryskenpeallenfeart.

Figuur 1 Uitsnede Googlemaps met rood om cirkelt het plangebied

2.2 Huidige situatie

Het zuidelijk deel van de zandwinningsput inclusief water en waterkant heeft een oppervlakte van circa 22 hectare. De zandwinningsput dateert van begin jaren 80 van de vorige eeuw. De put is gebruikt voor winning van zand tot 20 m2 onder maaiveld voor de aanleg van het knooppunt Ureterpverlaat (1980), van de A7 tussen Beetsterzwaag en Frieschepalen en van de A7 tussen Frieschepalen en Leek (1982) en in 2010 is de put voor het laatst gebruikt voor het vullen van de zandwinput in Strandheem.

De zandwinningsput wordt omzoomd door beplanting aan de westkant en kent meer open gedeelte aan de oostkant. Tussen de oever en de ontginningsloot aan de zuidelijke kant van de plas is een wandelpad gerealiseerd. Het wandelpad aan de oostkant ligt in het open veld. Aan de kant van Ureterp aan de Feart is een boomhut gerealiseerd die uitkijkt over de plas. De oever kenmerkt zich door gestort puin waardoor geen tot weinig vegetatie zich heeft ontwikkeld. Aan de oostkant is op sommige plaatsen de zandbodem vrij gemaakt.

Figuur 2 Zandwinningsput Lippe Gabriëlsplas

2.3 Beschrijving Plan

Het plangebied bestaat uit het zuidelijk deel van de Lippe Gabriëlsplas. De totale oppervlakte van het plangebied is circa 22 ha. Dit bestaat uit 7 hectare wandelpad, omringend land en oeverzone (bomen, laagwater, riet) en 15 hectare water. Van de 15 hectare water wordt circa 10 hectare voor zonnepanelen gebruikt. Zo kunnen de oevers vrij worden gehouden en wordt er ruimte tussen de zonnepanelen gecreëerd.

De zonnepanelen worden op een drijvende constructie geplaatst. Met paneel samen is deze constructie ongeveer 50cm hoog. Deze constructie wordt in stroken van ongeveer 50 meter breed neergelegd in het ritme van de slagen van het kleinschalige hoogveenweidelandschap. De openruimtes tussen de zonnepanelen verbeelden de ontginning en zorgen voor lucht en licht op en in het water. De oriëntatie van de zonnepanelen is oostwest gericht. De eilanden bestaan uit 38.500 panelen die gezamenlijk een piekopbrengst genereren van 13,5 MW. De opgewekte stroom wordt via CA/DA-kabels geleid naar 3 transformatoren en via deze naar één verzameltransformator. Deze transformatoren worden aan de westzijde van het plangebied gerealiseerd in ingepakt in het groen.

Verder worden natuurvriendelijke oevers aangelegd, zodat meer ecologische kwaliteiten worden gerealiseerd. In de ondieptes tussen het riet ontstaan paaiplaatsen voor vissen, en schuil en foerageerplekken voor reptielen en vogels. De westoever blijft dicht begroeid terwijl de oostoever veel opener wordt. Het recreatieve wandelpad blijft behouden. Aan de waterkant worden uitkijkpunten c.q. rustplekken toegevoegd en waar mogelijk visplekken gecreëerd. Tot slot wordt aan de zuid-, west- en oostzijde een historische landschapstructuur hersteld door de ontginningslijn te beplanten met elzen.

Een uitgebreidere toelichting over het plan is terug te vinden in hoofdstuk 5.

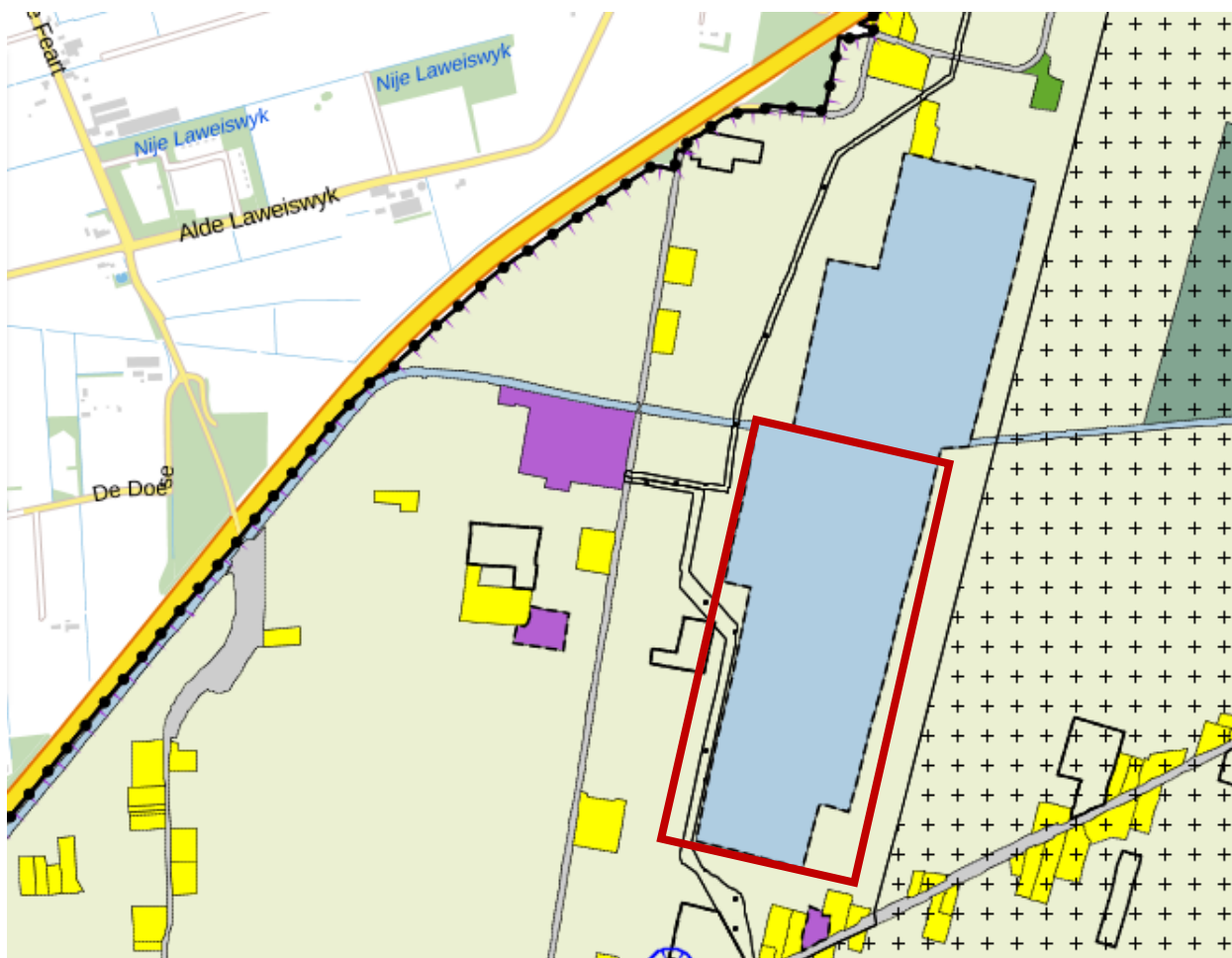

Figuur 3 Uitsnede kanskaart H+N+S zoals gepresenteerd tijdens de bewonersbijeenkomst (stand mei 2018)

3. PLANOLOGISCHE SITUATIE

Het plangebied heeft de bestemmingen “Water met functieaanduiding specifieke vorm van bedrijf- Zandwinning en Agrarisch” alsmede de gebiedsaanduiding “Luchtvaartverkeerszone” volgens het bestemmingsplan “Buitengebied”.

Het water van de zandwinningspunt met de bestemming “Water met functieaanduiding specifieke vorm bedrijf- Zandwinning” is bestemd voor zandwinning ter plaatse van de met daaraan ondergeschikt nutsvoorzieningen, voet- en fietspaden, wegen en daarbij behorende kunstwerken. Volgens de regels van de bestemming mogen geen steigers en walbeschoeiingen worden gebouwd. Bouwwerken geen gebouwen zijnde, bedragen niet meer dan 3m. Aanleggelegenheden kunnen alleen gerealiseerd worden met een omgevingsvergunning.

Figuur 4 Uitsnede verbeelding bestemmingsplan Buitengebied met rood omcirkelt het plangebied

De ondergronden van de transformatoren met de bestemming “Agrarisch” zijn bestemd voor:

- a. agrarische cultuurgronden,
- b. uitoefening van het agrarisch bedrijf,
- c. intensieve veehouderij,
- d. tijdelijke waterberging en andere waterbeheersmaatregelen,
- e. het behoud, herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden, alsmede natuurlijke waarden.

met daaraan ondergeschikt;

- f. landbouwontsluitingswegen;
- g. veetunnels;
- h. erfbeplantingen zoals singels en houtwallen;
- i. voet-, fiets en ruiterspaden;
- j. dagrecreatieve voorzieningen, uitsluitend in de vorm van parkeer-, en picknickvoorzieningen, visplaatsen, aanlegplaatsen en naar de aard daaraan gelijk te stellen kleinschalige voorzieningen;

- k. water;
- l. nutsvoorzieningen;
- m. kleinschalige duurzame energiewinning;
- n. voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding;
- o. de inrichting en het beheer van vaarwegen voor zover de gronden zijn gelegen binnen de aangegeven beheergrenzen.

De bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, buiten een bouwvlak mag niet meer dan 1,5 m bedragen.

De voor 'luchtvaartverkeerzone' aangeduide gronden zijn mede bestemd voor het vrijhouden van een zone voor de luchtvaart in het luchtruim. Ter plaatse van de aanduiding 'luchtvaartverkeerzone' geldt ten behoeve van een invliegstrook dan wel laagvliegroute voor de luchtvaart de volgende aanvullende regel dat de bouwhoogte van bouwwerken ten dienste van de aangegeven andere bestemming, ten hoogste de ter plaatse van de aanduiding 'maximum bouwhoogte (m)' aangegeven bouwhoogte bedragen.

Planspecifiek

Het realiseren van een drijvend zonnepark en bijbehorende trafohuisjes is strijdig met de regels van de bestemmingen "Water met specifieke bedrijfsaanduiding-Zandwinning" en "Agrarisch". Om de ontwikkeling te realiseren is een afwijking van het huidig planologisch kader nodig. Voorliggend ruimtelijke onderbouwing voorziet in de motivatie om af te wijken van het huidig planologisch regime.

4. BELEIDSKADER

Door het rijk, de provincie, de regio en de gemeente zijn de afgelopen jaren diverse beleidsnota's vastgesteld voor het realiseren van zonneparken. In het navolgend hoofdstuk wordt het beleid beschreven dat van toepassing is op het plangebied.

4.1 Rijks- en Europees beleid

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

In maart 2012 is de Ontwerp Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld. In de structuurvisie schetst het rijk de ambitie voor concurrentiekracht, bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid tot 2040 en doelen, belangen en opgaven tot 2028.

Het rijk heeft drie hoofddoelen om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden geformuleerd, met de daarbij behorende onderwerpen van nationaal belang benoemd waarvoor zij verantwoordelijk is en waarop zij resultaten wil boeken. Ten behoeve van het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving heeft de overheid de volgende onderwerpen van nationaal belang benoemd:

1. Verbeteren milieukwaliteit (lucht, bodem, water), bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's;
2. Ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stedelijk (her)ontwikkeling;
3. Ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten;
4. Ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten;
5. Ruimte voor militaire terreinen en activiteiten.

In het tweede geformuleerde belang is gesteld dat er voorzien dient te zijn in ruimte

Voor het hoofdnetwerk voor (duurzame) energievoorziening en energietransitie. Voor de economische ontwikkeling op de lange termijn is een transitie naar een duurzame, hernieuwbare energievoorziening nodig, zowel vanwege geopolitieke verhoudingen en uitputting van fossiele brandstoffen als vanwege de ambities voor beperking van de CO₂-uitstoot. Daarbij zijn de Europese doelstellingen op het gebied van energietransitie het uitgangspunt.

Voorts stelt de SVIR dat het primair de taak is van provincies en gemeenten om voldoende ruimte te bieden voor duurzame energievoorziening zoals zonne-energie en biomassa. Het ruimtelijk rijksbeleid voor (duurzame) energie beperkt zich daarom enkel tot grootschalige windenergie op land en op zee, gelet op de grote invloed op de omgeving en de omvang van deze opgave. Voor andere energiefuncties is geen

nationaal ruimtelijk beleid nodig naast het faciliteren van ontwikkelingen door het aanpassen van wet- en regelgeving en het delen en ontwikkelen van kennis.

Planspecifiek

Het voornemen past binnen de nationale ambities om te komen tot een meer duurzame vorm van energievoorziening.

Barro en Bro

Voor het juridisch borgen van de nationale belangen uit de SVIR heeft het Rijk, op basis van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), twee besluiten waarmee dat mogelijk is. Deze twee besluiten zijn verschillend van aard (beleidsmatig versus procesmatig):

- Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Dit besluit geeft de juridische kaders die nodig zijn om het vigerend ruimtelijk rijksbeleid te borgen.
- Het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Het Bro staat vanuit de rijksverantwoordelijkheid voor een goed systeem van ruimtelijke ordening, juridische kaders aan de processen van ruimtelijke belangenafweging en besluitvorming bij de verschillende overheden.

Het ruimtelijke beleid is hiermee in vergaande mate gedecentraliseerd.

Ladder Duurzame verstedelijking

Een van de belangen is dat er bij ruimtelijke besluiten een zorgvuldige afweging moet plaatsvinden. Dit is verankerd in het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.1.6). Volgens dit artikel bevat een ruimtelijke onderbouwing, die een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en indien deze ontwikkeling buiten het bestaand stedelijk gebied valt, dient gemotiveerd te worden waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.

Een stedelijke ontwikkeling is volgens artikel 1.1.1. Bro is een stedelijke ontwikkeling gedefinieerd als: 'Ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocatie of andere stedelijke voorzieningen'. Een andere stedelijke ontwikkeling is volgens de toelichting van het artikel 3.1.6 gedefinieerd als accommodaties voor onderwijs, zorg, cultuur, bestuur en indoorsport en leisure.

Het is afhankelijk van de aard en omvang van de voorgenomen stedelijke ontwikkeling in relatie tot de omgeving, of een ontwikkeling gezien moet worden als een nieuwe stedelijke ontwikkeling. In principe is het aan de desbetreffende overheid zelf, eventueel in regionaal verband, om te beoordelen en motiveren of een ontwikkeling al dan niet binnen de reikwijdte van de Ladder valt. Ontwikkelingen en regelingen die geen extra verstedelijking mogelijk maken, maar bebouwing reduceren of verplaatsen, zoals de Ruimte voor ruimteregelingen, worden niet gezien als stedelijke ontwikkeling in de zin van de Ladder.

Planspecifiek

Volgend uit jurisprudentie wordt een zonnepark niet als een stedelijke ontwikkeling beschouwd. Aan deze ontwikkeling kan echter wel medewerking worden verleend op basis van de Ladder omdat:

- Er een regionale en lokale behoefte bestaat om te komen tot een duurzame energievoorziening. Deze behoefte staat aangegeven in 'Romte foar Sinne' van de Provincie Friesland en het Ambitiedocument Zonne-energie van de gemeente Opsterland van 1 januari 2017. Zowel de provincie als de gemeente willen zich profileren als duurzame overheidsinstanties. Duurzame energieopwekking in de vorm van een zonnepark voorziet hierin.
- Binnen bestaand bebouwd gebied zijn geen waterlocaties beschikbaar met een omvang van aaneensluitend 15 ha. Binnen de bebouwde kom is ruimte voor zonnepanelen op daken. Daken zijn veelal in particulier eigendom en de eventuele realisatie van zonnepanelen is afhankelijk van particulier initiatief. De gemeentelijke overheid heeft weinig sturing op het aantal gerealiseerde panelen op daken, en kan met een groter aaneengesloten drijvend zonnepark een concrete uitvoering geven aan de realisatie van de duurzaamheidsambitie.

Energieakkoord 2013 en 2016

In het energieakkoord is de basis gelegd voor een breed gedragen, robuust en toekomstbestendig energie- en klimaatbeleid. Het energieakkoord biedt een perspectief met afspraken voor de korte en middellange termijn. Hiervoor zijn de volgende hoofddoelen geformuleerd:

- een besparing van energieverbruik met gemiddeld 1,5%;
- 100 PJ energiebesparing in 2020;
- een toename van het aandeel duurzame energie naar 14% van het totale jaarverbruik in Nederland in 2020 met een doorgroei naar 16% in 2023;
- het creëren van ten minste 15.000 voltijdsbanen binnen de duurzame energiesector.

Deze doelen zijn uitgewerkt in verschillende pijlers. Voor de ontwikkeling van het zonnepark zijn vooral pijler 2 'Opschalen hernieuwbare energieopwekking' en pijler 3 'Stimuleren van decentrale duurzame energie (DDE)' van belang. In het energieakkoord wordt uitgegaan van een opwekking van 186 PJ energie uit hernieuwbare energiebronnen. Om te komen tot deze energieopwekking zijn verschillende vormen van energieopwekking nodig: wind, biomassa en zon. Momenteel bedraagt het aandeel zonne-energie minder dan 1% van de totale energievraag.

In het Energierapport 2016 zijn de energiedoelen na 2020 vastgelegd. In 2023 moet 16% duurzame energie worden opgewekt. De CO₂-uitstoot moet in 2030 met 40% en in 2050 met 80-95% zijn gedaald op Europees niveau. Het kabinet wil een volledig duurzame energievoorziening in 2050.

Planspecifiek

Het onderhavige project levert een bijdrage aan de doelstelling van het Rijk om te komen tot een aandeel van 16% van duurzaam opgewekte energie in het totale Nederlandse energieverbruik in 2023.

4.2 Provinciaal beleid

Streekplan Fryslân

In december 2006 is het Streekplan Fryslân door Provinciale Staten vastgesteld. Het Streekplan Fryslân: "Om de kwaliteit fan de romte" geeft de visie van de provincie weer op het ruimtelijke beleid van de provincie. Als centraal uitgangspunt voor het ruimtelijke beleid kiest de provincie voor een ondeelbaar Fryslân met ruimtelijke kwaliteit. Een ondeelbaar Fryslân benadrukt dat stad en platteland elkaar nodig hebben en elkaar ondersteunen. Een Fryslân met ruimtelijke kwaliteit benadrukt het bovenlokale belang bij het in stand houden en verder ontwikkelen van de gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde van de ruimte. Het gaat de provincie daarbij vooral om het in stand houden en verder ontwikkelen van de landschappelijke kwaliteiten van Fryslân. De provincie wil een economisch sterk en tegelijkertijd mooi Fryslân.

Voor wat betreft het duurzame energie stelt de provincie het volgende:

- in het kader van haar klimaatbeleid wordt gestreefd naar het beperken van emissies, met name van kooldioxide (CO₂). Een duurzame energiehuishouding draagt hieraan bij. De provincie heeft daarbij sterke voorkeur voor het als eerste beperken van energiegebruik, dan het benutten van duurzame energiebronnen en tenslotte het efficiënt gebruiken van fossiele brandstoffen.
- Bij duurzame stedelijke ontwikkelingen worden bij de voorbereiding en beoordeling van ruimtelijke plannen, nieuwbouwplannen, renovatieprojecten, stimuleringsprojecten en de energetische kwaliteit van gebouwen en bedrijfsinrichtingen gekeken naar de aspecten energiebesparing en benutten van duurzame energie
- Gemeenten dragen zorg voor de invulling van het provinciale beleid door regels te stellen in hun planologische beleid. Op bestemmingsplanniveau kunnen de volgende ruimtelijke aspecten met het oog op de energiebesparing en duurzame energievoorziening van belang zijn:
 - een optimale oriëntatie van warmtevragende (verblijfs)ruimten op de zon (zongerichte verkaveling);
 - een optimale benutting van bestaand bebouwd gebied door compact te bouwen;
 - multifunctionaliteit, waardoor uitwisseling van energie tussen diverse functies mogelijk wordt;
- het ruimtelijk faciliteren van alternatieve duurzame energievoorzieningen en energiedragers, waaronder de ruimtelijke inpassing van collectieve energievoorzieningen en energiedragers en van koude-warmte opslagsystemen. Wanneer zich hiervoor kansen aandienen, worden deze onder de aandacht van gemeenten en initiatiefnemers gebracht.
- Het is gewenst dat gemeente een energievisie ontwikkelen.
- Bij de realisering van de gewenste energiebesparing kan gebruik worden gemaakt van landelijke maatregelen, zoals ondermeer opgenomen in de nationale pakketten duurzaam bouwen.
- Er wordt geen medewerking verleend aan de bouw van kerncentrales.

Planspecifiek

Zonne-energie is een belangrijk onderdeel van de provinciale duurzame energiemix. Eind 2015 lag er meer dan 70 MW aan zonnepanelen in Fryslân. Daarmee was de doelstelling van 50 MW gehaald. Voor 2020 heeft de provincie een doelstelling van 500 MW (= 1,53 PJ) en voor 2025 1.300 MW (= 3,87 PJ). Dat betekent dat er jaarlijks ruim 100 MW bij moet komen. Het onderhavig initiatief werkt mee om de doelstelling van de provincie te halen. Van de 1300 MW wordt circa 13,5 MW door dit project bijgedragen.

Verordening Romte Fryslân

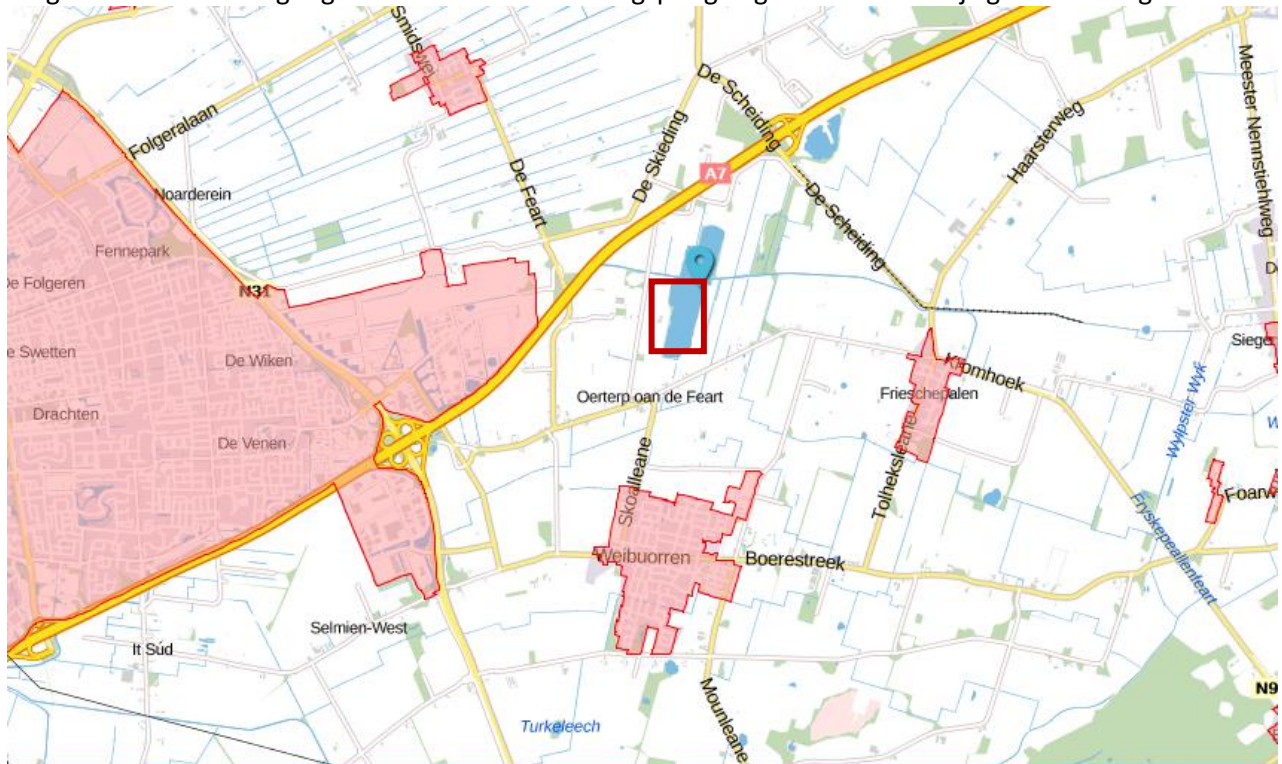
Op 25 juni 2014 hebben Provinciale Staten de Verordening Romte Fryslân/werkwijze RO 2014 vastgesteld. In de Verordening Romte Fryslân worden regels gesteld die ervoor moeten zorgen dat de provinciale ruimtelijke belangen doorwerken in de gemeentelijke ruimtelijke plannen. In 2015 is de verordening partieel herzien op basis van de notitie Romte foar sinne. In deze notitie wordt voorgesteld, om aanvullend op mogelijkheden op daken, in bestaand bebouwd gebied en als 'meervoudig ruimtegebruik', ook ruimte te bieden aan opstellingen voor zonne-energie op de grond, aansluitend op stad of dorp. De notitie geeft uitgangspunten voor een zorgvuldige locatiekeuze en een goede ruimtelijke inpassing per type van locatie.

Aanvullend op deze notitie zijn in de zomer van 2017 tien vertrekpunten vastgelegd in de notitie Sinnefjilden yn it lânskip. Deze vertrekpunten zijn gericht op een zorgvuldige locatiebepaling en inpassing van zonnenvelden. De vertrekpunten zijn bedoeld als gereedschap bij het ontwikkelen van zonnenvelden.

Op 20 maart 2018 is er door de provincie een wijziging van de verordening Romte Fryslân 2014 doorgevoerd. Het betreft onder anderen een wijziging (artikel 9.4.1 lid 5) voor wat betreft de locatie van zonneparken. Uit het nieuwe artikel 9.4.1. lid 5 blijkt dat een opstelling voor zonne-energie in het landelijk gebied kan worden toegestaan op gronden die zijn bestemd of eerder zijn bestemd voor zandwinning, mits deze geen onderdeel uitmaken van ecologische hoofdstructuur op de van deze verordening deel uitmakende kaart Natuur en de opstelling voor zonne-energie geen onevenredige afbreuk doet aan de natuurlijke waarden van het gebied. In de plantoelichting moet worden onderbouwd dat de opstelling inpasbaar is binnen de landschappelijke en cultuurhistorische kernkwaliteiten en wordt een ruimtelijk inrichtingsplan opgesteld, waarvan de uitvoering zo nodig als voorwaardelijke bepaling in het ruimtelijk plan is opgenomen.

Planspecifiek

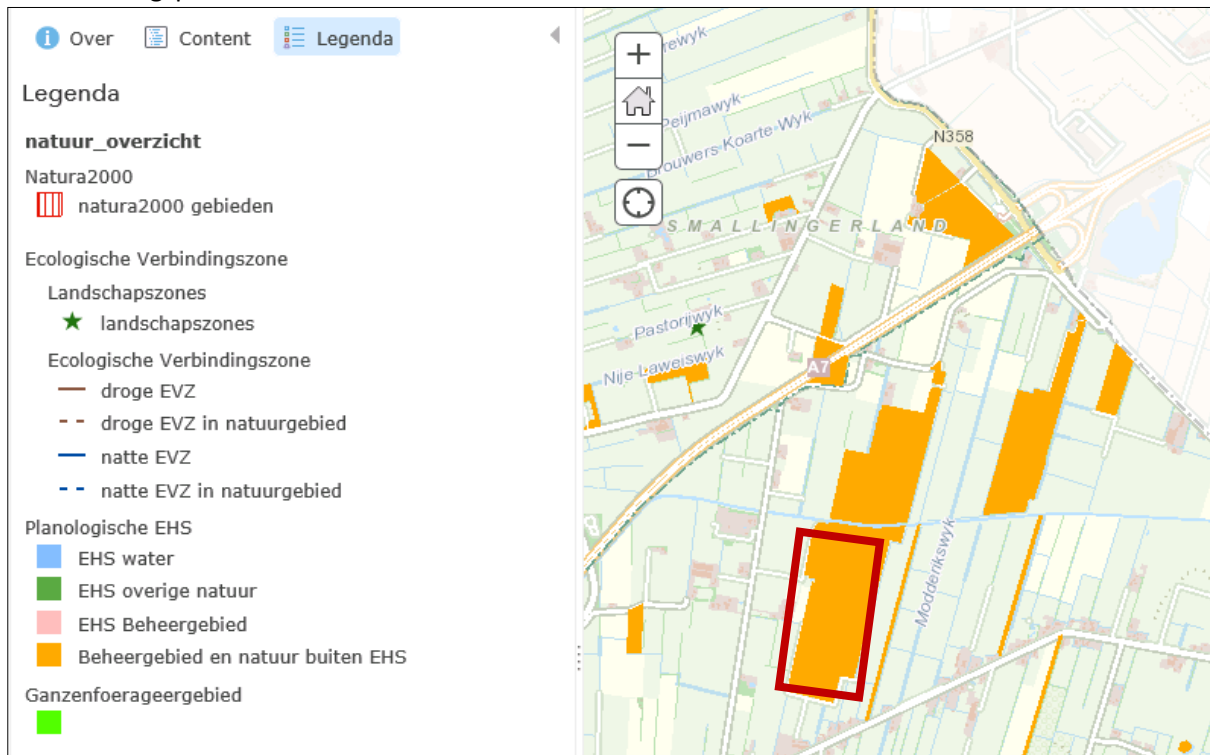
Volgens de verordening is gebied van de zandwinningsput gelegen in het landelijk gebied. Zie figuur 5

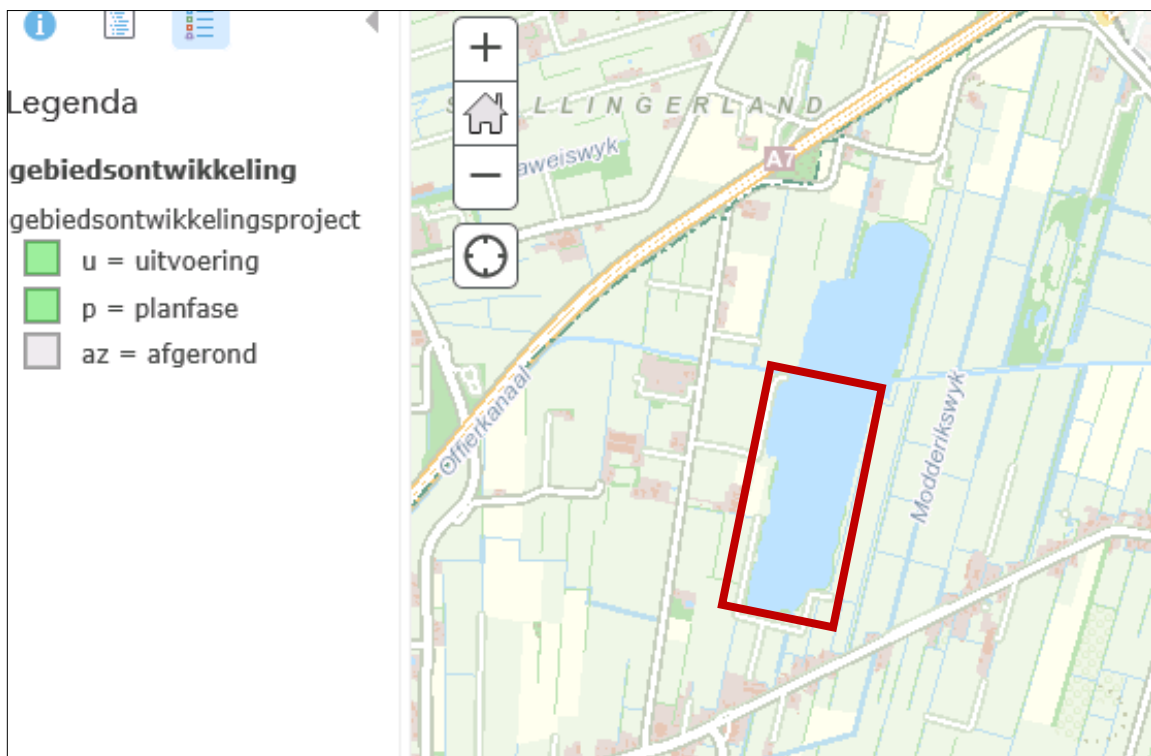
Figuur 5 uitsnede bestaand stedelijk gebied Verordening Romte Fryslân

Uit onderstaande kaarten blijkt dat de locatie van het beoogde zonnepark niet valt binnen de EHS, maar wordt gedefinieerd als het beheergebied en natuur buiten EHS, zie figuur 6. Voorts blijkt dat er geen ontwikkelingen plaatsvinden op het gebied van natuur, zie figuur 7. Het plan past in het beleid van de Ruimtelijke Onderbouwing, drijvend zonnepark zandwinningsput Lippe Gabriëlsplas, gemeente Opsterland

provincie. In hoofdstuk 5 wordt aandacht besteed hoe in het plan met de landschappelijke en cultuurhistorische kernkwaliteiten wordt omgegaan. De verordening Romte Fryslân vormt geen belemmering voor het realiseren van het drijvend zonnepark. Voorts is er een werksessie geweest over het inrichtingsplan.

Figuur 6 Uitsnede natuuroverzichtskaart provincie Fryslân met rood aangeduid het plangebied

Figuur 7 Uitsnede gebiedsontwikkelingskaart provincie Fryslân met rood aangeduid het plangebied

4.3 Gemeentelijk beleid

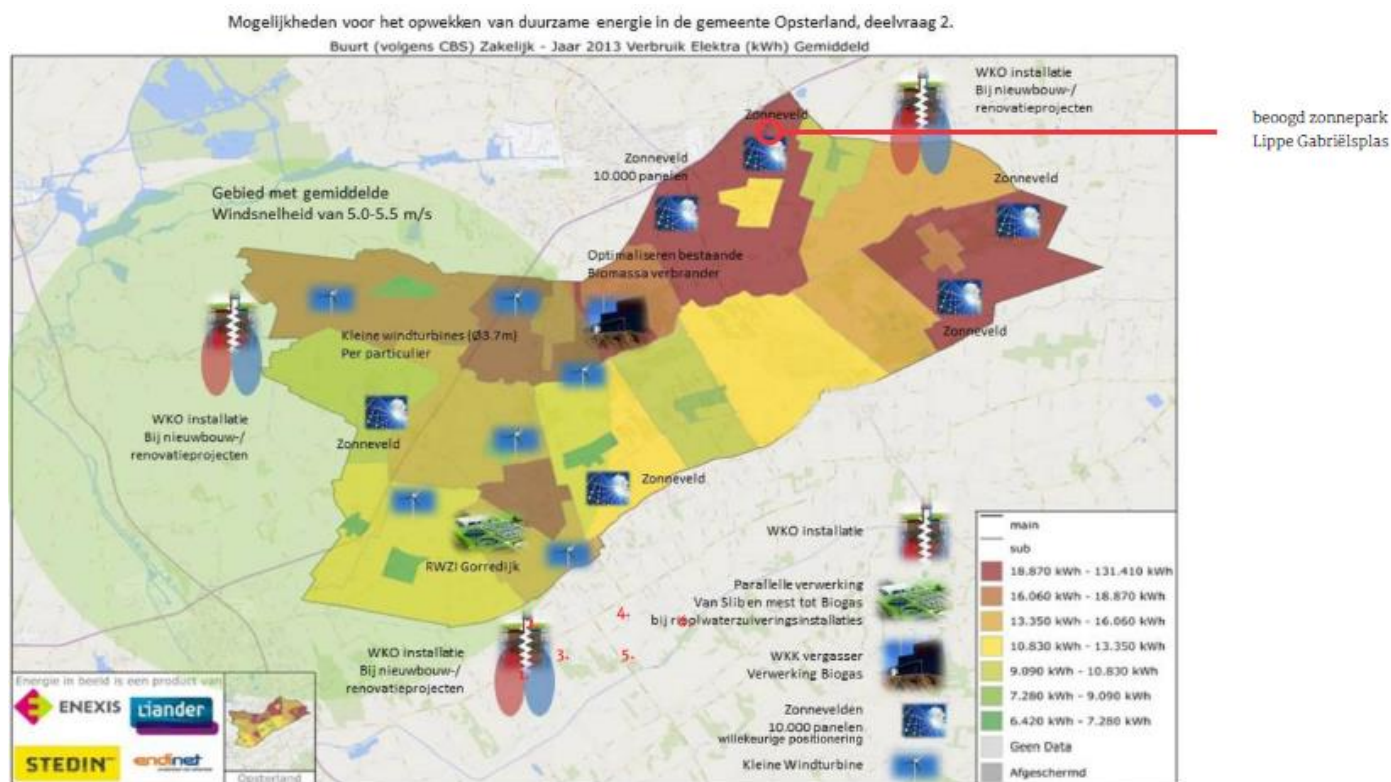
Omgevingsvisie gemeente Opsterland 2015-2030

In de Omgevingsvisie 2015-2030 is in het integraal beleid het sociaal domein als het fysiek domein van de gemeente Opsterland geformuleerd. Hierbij staat de vitaliteit van de gemeenschap centraal. De missie van de gemeente Opsterland is het creëren van randvoorwaarden, die zorgen voor vitale leefgemeenschappen in een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving. Opsterland wil een faciliterende gemeente zijn, die regie voert over de ruimtelijke ontwikkelingen, door duidelijke doelen te stellen en het maatschappelijk middenveld uit te nodigen om te investeren in de samenleving en in de leefomgeving. Verder stelt Opsterland een hoge standaard als het gaat om de kwaliteit van het milieu: de lucht, de bodem, het water, het energiegebruik.

Voor wat betreft de duurzame energie blijkt uit de omgevingsvisie dat voor het opwekken van elektriciteit vooral zonnepanelen een interessante optie zijn. De verschillende opties zijn in de omgevingsvisie in kaart gebracht. Om alle benodigde elektriciteit via zonnepanelen op te wekken zijn 47 velden met 10.000 zonnepanelen per veld nodig. De gemeente wil dan ook Plannen voor zonnepanelen op de daken van (bedrijfs)panden omarmen en meewerken aan het (tijdelijk) inrichten van zonnenvelden (velden met zonnepanelen), onder de voorwaarden dat deze goed worden ingepast op basis van de landschappelijke kwaliteit en afgestemd zijn op schaal en energiebehoefte van het betreffende dorp. Het beleid van de gemeente is uitgewerkt in het Ambitiedocument en het Milieubeleidsplan.

Planspecifiek

Uit onderstaande uitsnede van de omgevingsvisie blijkt dat het gebied van de zandwinningsplas in een gebied ligt waar mogelijkheden zijn voor het opwekken van duurzame energie in de vorm van zonneparken.

Figuur 8 uitsnede kaart duurzame energie omgevingsvisie gemeente Opsterland.

Ambitiedocument Zonne-energie uitwerking Omgevingsvisie

Uit het ambitiedocument dat sinds 1 januari 2017 geldt blijkt dat de gemeente Opsterland zonne-energie ambieert. De gemeente wil meewerken aan de provinciale en landelijke doelstelling om 14%

hernieuwbare energie op te wekken. Voor de gemeente betekent dit dat 15,4 MW aan duurzame stroom moet worden opgewekt. Na 2020 wordt met de dan beschikbare techniek bekeken hoe invulling aan deze doelstelling kan worden gegeven. In 2017 was de verwachting dat tot 2020 3 MW stroom door burgers en 3 MW door bedrijven kan worden opgewekt. Om de doelstelling van 15 MW te halen zal er nog een extra invulling van 9 MW aan duurzame stroomopwekking gerealiseerd moeten worden. Het realiseren van zonnenvelden is de meest realistische optie voor deze 9MW. De gemeente wil zonneprojecten dan ook faciliteren en de initiatiefnemer ondersteunen, om te komen tot maatwerk op locatie.

De gemeente wil ruimte geven aan zonneparken op de grond of door meervoudig ruimtegebruik nabij dorpen en steden. Voorbeelden voor meervoudig ruimte gebruik zijn: afvalstortterrein of vervuilde grond, randzones bij wegen, zonnepanelen in een zandwinput of op water.

Bij iedere ontwikkeling is het van belang dat het kwaliteit van het landschap van Opsterland niet wordt geschaad. Om tot een goede inpassing in de omgeving te komen is de ligging in het landschap sterk bepalend. Een zonnepark heeft een ruimtelijke impact, die wordt bepaald door de hoeveelheid grond die in gebruik wordt genomen en de zichtbaarheid van het zonnepark vanuit de omgeving. Deze impact is groter in open landschappen en landschappen met een bijzonder karakter. De gemeente heeft ervoor gekozen de gebieden met hoge landschappelijke waarde uit te sluiten voor de ontwikkeling van zonneparken. Dit zijn de landschapstypes: het open beekdal (om de openheid te waarborgen) en het landschap van de landgoederen (om de bestaande cultuurhistorische waarde te waarborgen).

Planspecifiek

Het betreft hier een drijvend zonnepark in een zandwinput. In navolging van de aangepaste verordening Fryslan is de gemeente van mening dat de zandwinningsput van de Lippe Gabriëlsplas gebruikt kan worden in het kader van meervoudig ruimte gebruik. Het beoogde zonnepark is gelegen in het kleinschalig hoogveenontginningslandschap. Het ambitiedocument vormt geen belemmering voor het realiseren van het zonnepark. In hoofdstuk 5 wordt aandacht besteed aan de landschappelijke inpassing van het zonnepark.

Zoals reeds eerder genoemd, is de afweging die de initiatiefnemer omtrent de locatie van het zonnepark heeft gemaakt onder meer te vinden in het feit dat de ruimte op deze wijze duurzaam wordt gebruikt. Door zonne-energie op te wekken op een voormalige zandwinningsput wordt bebouwing elders voorkomen. Daarbij neemt door het gebruik van drijvende zonnepanelen het bebouwd oppervlak niet toe en wordt gebruik van waardevolle landbouwgrond elders voorkomen.

4.6 Conclusies beleidskader

Het rijks-, provinciaal-, regionaal- en gemeentelijk beleid geven geen belemmering voor de ontwikkeling van het drijvend zonnepark op de zandwinningsput "Lippe Gabriëlsplas" nabij Ureterp aan de Vaart.

5 BEELDKWALITEIT EN LANDSCHAPPELIJKE INRICHTINGSVOORWAARDEN

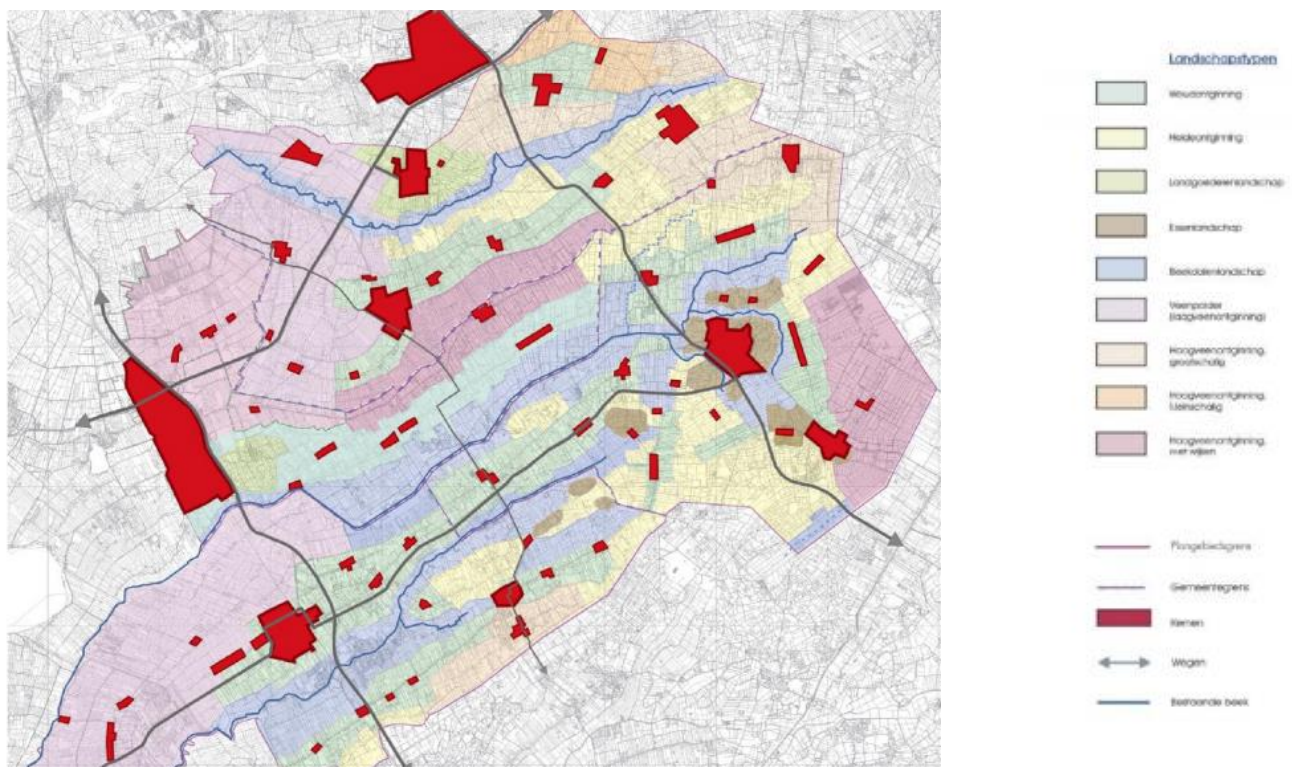
Dit hoofdstuk besteedt aandacht aan de relatie tussen de nieuwe ontwikkelingen en de bestaande kernkwaliteiten van het landschap. Het toont aan hoe de nieuwe ontwikkeling de bestaande landschappelijke elementen versterken.

5.1 Ontstaansgeschiedenis Zuidelijke Friese Wouden

Volgens de thematische structuurvisie Grutsk op 'e Romte ligt de gemeente Opsterland in het gebied van de Zuidelijk Friese Wouden. De Zuidelijke Friese Wouden is onderdeel van het Drenths Plateau. In de voorlaatste ijstijd lag het onder een dik laag ijs. Tijdens de laatste ijstijd (115.000 tot 10.000 jaar geleden) heeft zich op het ijs dekzand afgezet en hebben zich lage, licht glooiende zandruggen gevormd, die als waterscheidingen fungeerden.

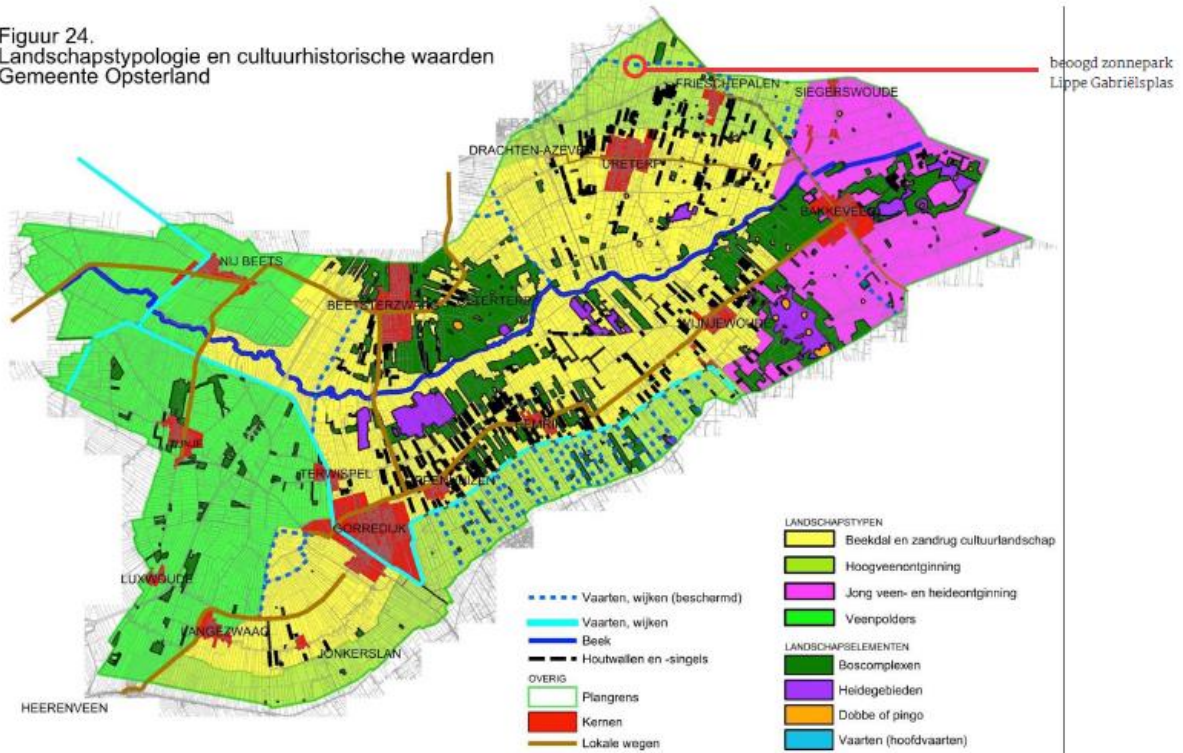
Na de ijstijden vond, als gevolg van de zeespiegelstijging, op grote schaal veenvorming plaats. Het veen ontstond vanuit de lage, natte plekken van het plateau en in de beekdalen en groeide vervolgens ook het hoger gelegen dekzandgebied op, met het gevolg dat over vrijwel het gehele gebied zich toen een dik pakket (hoog)veen uitstreekte. In de middeleeuwen is begonnen met veenontginning.

De ontginning van het gebied begon vanaf de beken en werd loodrecht op de beek verkaveld waardoor veelal een opstreckende verkaveling ontstond. De boerderijplaatsen, de bebouwingsvorm van de vroege, in hoofdzaak agrarische samenleving, die de basis is geweest voor de ontwikkeling van huidige dorpen, hebben zich hier in lineaire buurten ontwikkeld, parallel aan de beken. Deze lintstructuren zijn op vele plaatsen uitgegroeid tot langgerekte lineaire veenontginningsdorpen. Ook de (kleinschalige) hoogveenengebieden zijn op deze wijze ontgonnen. Er werd een kanaal of vaart gegraven van waar uit haakse ontginningsloten zijn gegraven. De boerderijen ontstonden langs de vaart en via de sloten werd het hoogveen ontwaterd om geschikt te maken voor landbouw.

Figuur 9 Uitsnede Landschapstypekaart van het Landschapsbeleidsplan Zuidoost Friesland 2003

Figuur 24.
Landschapstypologie en cultuurhistorische waarden
Gemeente Opsterland

Figuur 10 Uitsnede Landschapstypokaart en cultuurhistorische waarden van de omgevingsvisie gemeente Opsterland.

Uit bovenstaande kaarten van de omgevingsvisie gemeente Opsterland en het landschapsbeleidsplan Fryslân blijkt dat het plangebied gelegen is in het kleinschalige hoogveenontginningsgebied.

5.2 Kenmerken (kleinschalig) Hoogveenontginningsgebied

Het landschapsbeleidsplan Zuidoostfriesland 2003 stelt dat het hoogveenontginningsgebied zich kenmerkt door:

- Gebieden die afwisselend grootschalig of kleinschalig van karakter zijn, enkele veenrestanten. Karakteristieke elementen zijn de veenvaarten met sluizen en lintbebouwing, restanten van oude leidijken op de grens naar de hogere gronden (woud- en heideontginningen)
- Wijken:
 - Langs de vaarten zijn veenkoloniale dorpen ontstaan met veel kleine arbeidershuisjes. Vaak dichte linten met twee parallelle wegen langs de vaart en begeleidende beplanting. De oude veenvaarten zijn op enkele plekken verdwenen.
 - Opstreckende verkaveling haaks op de turfvaarten en lintbebouwing, regelmatig patroon van wijken en sloten in kavelrichting. Toenmalige openheid deels verdwenen.
 - Opstreckende verkaveling haaks op de turfvaarten en lintbebouwing, sloten met houtsingels en elzensingels als kavelscheiding, dichtere beplanting, meer elementen.
- Kleinschalig
 - Opstreckende verkaveling haaks op de turfvaarten en lintbebouwing, sloten met houtsingels en elzensingels als kavelscheiding, dichtere beplanting, meer elementen

In de structuurvisie Grutsk op Romte van maart 2014 blijkt dat de provincie voor het gebied de Zuidelijke Wouden het van belang vindt dat de langgerekte, lintvormige structuren van vaarten (o.a. Compagnonsvaarten) en wegen (met beplanting), met en zonder bebouwing met haaks hierop de planmatig aangelegde verkaveling en wijken in de hoogveen-ontginningen en de daarin gelegen

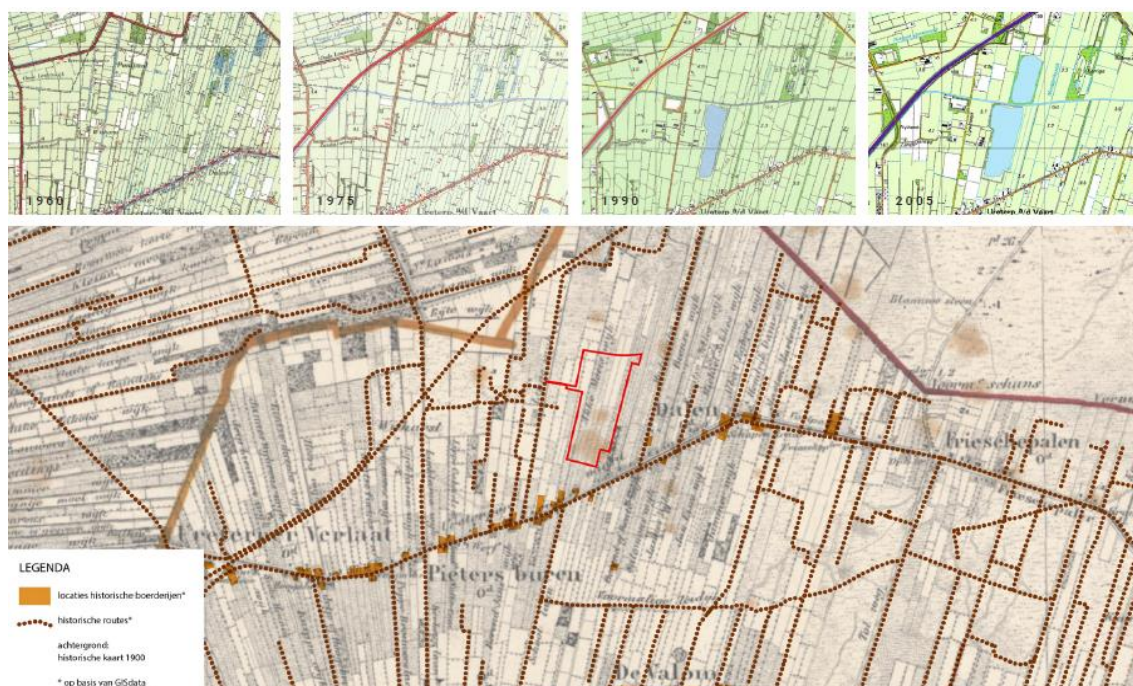
verveningsdorpen en -gehuchten van provinciaal belang. Zij wenst dan ook de volgende aspecten van het (kleinschalige) hoogveenontginningsgebied te versterken en te behouden:

- Behoud versterkingen ontwikkeling van het overwegend open karakter van de hoogveenontginningen, zodat onderscheid tussen dichte bebouwingslinten en strakke vaarten en wijken helder blijft en/of wordt.
- Behoud van het strakke, lineaire karakter van de vaarten en van de erbij horende -nog resterende- kunstwerken en dienstwoningen in hun karakteristieke verschijningsvorm.
- Contrast tussen het open landbouwgebied en de gesloten bospercelen handhaven.
- De planmatige structuur, gedragen door laanbeplantingen, de oude padenstructuren en de strak omkaderde boscomplexen (passend in de blokverkaveling) behouden en versterken.

5.3 Kenmerken Plangebied

Ontginningsstructuur

Het beoogde zonnepark park ligt midden in de kleinschalige hoogveenontginning en doorkruist meerdere wijken. De plas voegt zich naar de structuur van de wijken. Het oudste deel van de plas is ontstaan begin jaren '80, het andere deel dateert uit de jaren '90. Oude wandelroutes liggen rondom de plas. Er liggen kansen de wijkstructuur in het zonnepark tot uitdrukking te brengen en om de beplanting te versterken zodat structuur van de (kleinschalige) hoogveenontginning meer tot zijn recht komt.

Figuur 11 Uitsnede wijkstructuur uit kansenstudie N+H+S landschapsarchitecten.

Natuur

De zandwinningsput is geen onderdeel van de EHS, echter wel aangeduid als natuurgebied buiten EHS. Er liggen kansen om met name in de randen van de zandwinningsput de natuurwaarden te behouden en te versterken.

Figuur 12 Uitsnede natuuroverzichtskaart provincie Fryslân

Recreatieve waarden

Rondom de plas is een onverhard wandelroute aangelegd met een aantal rustpunten. Deze is toegankelijk vanaf De Feart en de Lipomwyk. De Faert en de Lipomwyk zijn ook onderdeel van diverse fietsroutes en verbindingen.

Figuur 13 uitsnede recreatieve routes kansenstudie N+H+S landschapsarchitecten.

Vanaf deze wegen is de plas nauwelijks zichtbaar door de beplanting rondom. Er liggen kansen om de recreatieve waarden te vergroten waarbij behoud van het wandelpad uitgangspunt is.

5.4 Landschappelijke inpassingsplan

Op basis van de kenmerken van het plangebied zijn de kansen genoemd in paragraaf 5.4 uitgewerkt.

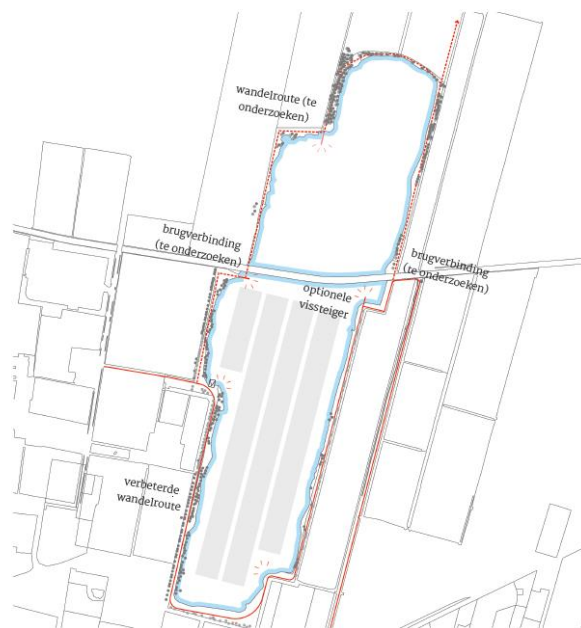
Ontginningsstructuur

De ontginningsstructuur van de wijken zijn deels door schaalvergroting verdwenen en niet zichtbaar. In het zonnepark wordt dit visueel en beleefbaar gemaakt. De wijken vormen daarbij het stramien.

De eilanden van zonnepanelen, ongeveer 50 meter breed, worden ingevoegd in het ritme van de wijken. De open tussen ruimtes, 10 meter, verbeelden de ontginning en zorgen ook voor lucht en licht op het water. De oriëntatie van de zonnepanelen voegt zich naar de richting van de ontginning. De eilanden bestaan uit circa 38.000 panelen die gezamenlijk een piekopbrengst genereren van 13,5 MW. De opgewekte stroom wordt via CA/DA-kabels geleid naar 3 transformatoren en via deze naar één verzameltransformator. Deze transformatoren worden aan de westzijde van de zuidkant van de zandwinningsput gerealiseerd

Figuur 14 aanduiding noodzakelijke techniek

Figuur 15 aanduiding recreatieve elementen

Recreatieve functie

Het wandelpad (inclusief fietsenstalling en informatievoorziening) blijft behouden. Op een aantal plekken wordt de visuele verbinding tussen het pad en water gezocht. Aanvullend worden er uitkijkplekken, rustplekken en optioneel vissteigers gerealiseerd. De contactpunten wandelpad en plas geven mogelijkheden om vormen van informatievoorziening over de plas, het landschap van hoogveenontginning, wijken en linten en het zonnepark te realiseren. Onderzocht wordt of het wandelpad door twee bruggen doorgetrokken kan worden aan de noordzijde van de plas.

Natuur c.q. Ecologie

De randen van de plas worden versterkt door accentuering van de ontginningsrichting met beplanting en kappen van beplanting haaks op de ontginningsrichting. De huidige rommelige beplanting aan de westoever wordt uitgedund. De bomensingel aan de zuidoever wordt verwijderd om de ontginningsstructuur te benadrukken. Er wordt tevens ruimte gemaakt om natuurvriendelijke oevers aan te leggen aan de oost- en zuidzijde van de oevers. Tot slot wordt aan de west- en oostzijde een elzensingel aangeplant om de ontginningsstructuur. Langs de slootkant aan de westzijde wordt de bestaande elzensingel aangevuld om de ontginningsstructuur te benadrukken en een natuurlijke afscheiding met

naburige kavels te maken. Ook aan de zuidzijde worden op de rand van de kavelscheidende sloot elzen aangeplant.

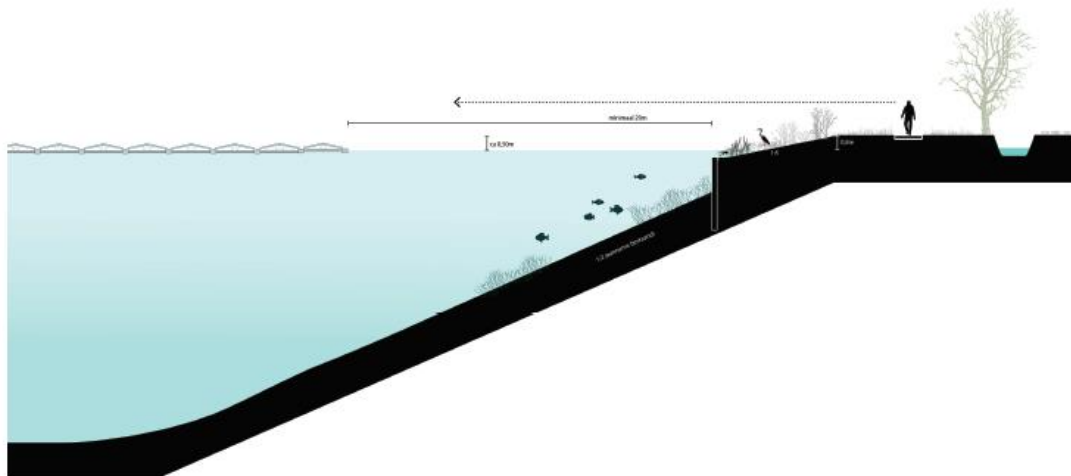

Aanplant van Alnus (geveerde spinnen) op de west-, zuid- en oostzijde.

Figuur 16 verwijderen van beplanting (afbeelding links) Aan de west-, zuid- en oostzijde worden de beplanting versterkt waardoor de lijn van de ontginning wordt geaccentueerd (afbeelding rechts)

Technische elementen en beeldkwaliteit

- De voor de panelen is de laagst mogelijke constructie gekozen: lage drijvers met oost-west georiënteerde panelen. Hiermee is de hoogte van de hele constructie op het water ongeveer 50 cm. Doordat het wandelpad 80 cm boven het water ligt kijk je dus ruimschoots over de panelen. De beleving van schaal en openheid verandert daardoor niet.

Figuur 17 doorsnede oostoever H+N+S landschapsarchitecten

- De panelen worden geplaatst op drijvende eilanden. Deze eilanden worden in een strak grit uitgevoerd waardoor een rustig beeld ontstaat. De kleur van de constructie is aangepast op de omgeving. De eilanden moeten worden verankerd om stabiel te blijven liggen.
- De drie trafostations en het verzamelstation worden eenvormig uitgevoerd.
- Voor de aanleg van de eilanden mogelijk is maken wordt een tijdelijke helling gemaakt. Tijdens de exploitatiefase blijft een kleine boothelling beschikbaar om de panelen bereikbaar te houden voor onderhoud.

Het volledige inrichtingsplan is in bijlage 1 opgenomen. De technische tekening van het zonnepark is in bijlage 2 opgenomen.

Figuur 18 uitsnede van het inrichtingsplan H+N+S Landschapsarchitecten.

6 ONDERZOEK VAN DE OMGEVINGSASPECTEN

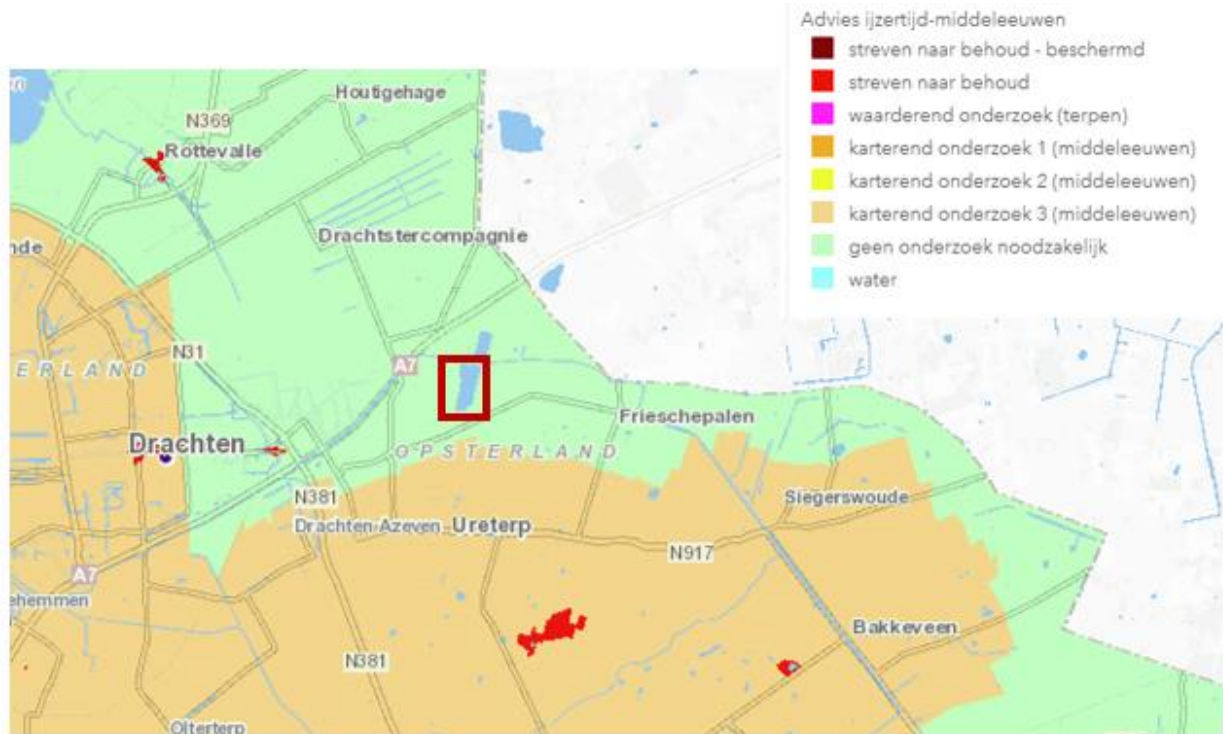
Op basis van de wetgeving worden wijzigingen van bestemmingen getoetst aan de omgevingsaspecten. Onder de omgevingsaspecten wordt onder meer verstaan: archeologie, geluid, milieuhinder, luchtkwaliteit, flora en fauna, externe veiligheid en water. Uit de onderstaande toets van de omgevingsaspecten komt naar voren of het project daadwerkelijk uitvoerbaar is. Bij deze toetsing is het gewenste wandelpad aan de noordzijde van de plas nog niet meegenomen. De aanleg van dit wandelpad wordt financieel en eigendom technisch onderzocht op uitvoerbaarheid.

6.1 Archeologie

Ter bescherming van eventuele archeologische waarden in de bodem is de Monumentenwet van toepassing. De kern van deze wet is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven. Om te achterhalen of mogelijk archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn, geeft de provinciale FAMKE informatie. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in twee tijdvakken ijzertijd-middeleeuwen en steentijd-bronstijd.

Planspecifiek

FAMKE adviseert op grond van de kaart IJzertijd-middeleeuwen geen onderzoek noodzakelijk. Dit advies wordt gegeven als op basis van eerder onderzoek is gebleken dat er zich geen archeologische resten in de bodem bevinden, of wanneer de archeologische verwachting voor het aantreffen van archeologische resten uit de periode ijzertijd - middeleeuwen op gefundeerde gronden zodanig laag is dat de kans op aantasting bij de meeste ingrepen zeer klein is.

Figuur 19 Uitsnede IJzertijd-middeleeuwen van Famke

Famke adviseert op grond van de kaart steentijd-bronstijd een quickscan. Dit advies wordt gegeven omdat van deze gronden vermoed wordt dat eventuele aanwezige archeologische resten al ernstig verstoord zijn, maar dit is niet met zekerheid te zeggen. De provincie beveelt daarom aan om bij ingrepen van meer dan 5000m² een quickscan te verrichten. Een quickscan is een extensief booronderzoek waarmee duidelijk gemaakt wordt of het steentijd bodemarchief intact is. Bij een intact bodemarchief kan dan over worden gegaan op een karterend onderzoek 2 (6 boringen per hectare).

Tevens dient te worden nagegaan of er zich bekende vuursteenvindplaatsen en dobben in het gebied bevinden. Deze locaties moeten dan vervolgens door middel van een archeologisch onderzoek worden gewaardeerd (zie advies 'waarderend onderzoek vuursteenvindplaatsen' en 'waarderend onderzoek dobben'). De resultaten kunnen ook uitwijzen dat de voorgenomen ingreep niet bezwaarlijk is, of met welke randvoorwaarden in het plan rekening dient te worden gehouden.

Figuur 20 Uitsnede kaart Steentijd-Bronstijd van Famke

In het plangebied is geen sprake van een grond versturende ingreep van meer dan 5000m². Een quickscan is dan ook niet noodzakelijk. Verder liggen de vuurplaatsen volgens de kaart niet in het plangebied.

6.2 Cultuurhistorie

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening moet in de toelichting van een ruimtelijk plan worden beschreven op welke manier rekening wordt gehouden met de cultuurhistorische waarden in het plangebied.

Planspecifiek

Het plangebied en de directe omgeving hebben geen cultuurhistorische waardevolle bebouwing. Wel zijn de structuren en kenmerken van het landschap als cultuurhistorisch waardevol aangemerkt. Het plangebied kenmerkt zich door de ontginningsloten van de hoogveenontginning. Het drijvend zonnepark wordt opgedeeld in drijvende stroken zonnepanelen die zich voegen naar de schaal en vorm van deze verkaveling. De lange lijnen van de slagen van het landschap blijven behouden en worden zichtbaar gemaakt op het water. Ook wordt de ontginning aan de westzijde versterkt met beplanting. De ontwikkeling behoudt dus de bestaande kenmerken van het landschap en versterkt deze op een aantal punten.

6.3 Geluidhinder

Voor geluidhinder van de meeste inrichtingen zijn de algemene regels van het *Activiteitenbesluit* van toepassing. Op grond van de *Wet geluidhinder* geldt rondwegen met een maximumsnelheid hoger dan 30 km/uur, spoorwegen en inrichtingen die "in belangrijke mate geluidhinder veroorzaken", een geluidzone. Bij ontwikkeling van nieuwe geluidsgevoelige objecten binnen deze geluidzones moet akoestisch onderzoek worden uitgevoerd om aan te tonen dat de ontwikkeling voldoet aan de voorkeursgrenswaarden die in de wet zijn vastgelegd.

Planspecifiek

Het zonnepark is geen geluidgevoelig object, waardoor onderzoek in het kader van de *Wet geluidhinder* achterwege blijft. Ook een onderzoek in het kader van het *Activiteitenbesluit* (Wet milieubeheer) is niet nodig. Het zonnepark veroorzaakt geen relevante geluidbelasting. De inrichting valt wel onder de

werkingsfeer van het *Activiteitenbesluit*, maar is niet meldings- of omgevingsvergunningplichtig voor het onderdeel milieu.

6.3 Bedrijven en Milieuzonering

De Wet milieubeheer (Wm) stelt bedrijven en instellingen verplicht te voldoen aan de eisen van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB), dan wel een omgevingsvergunning voor de activiteit milieu te hebben voor de uitoefening van een bedrijf. Bij de uitoefening van een bedrijf dient rekening gehouden te worden met de omliggende woonbebouwing. In de geactualiseerde publicatie "Bedrijven en milieuzonering" (2009) van de Vereniging van Nederlandse Gemeente (VNG) wordt een richtafstandenlijst voor milieubelastende activiteiten gehanteerd. Per bedrijfstype zijn voor geur, stof, geluid en gevaar de minimale afstanden aangegeven. De genoemde maten zijn richtinggevend, maar met een goede motivering kan en mag hiervan worden afgeweken. Er dient te worden aangetoond dat het plan buiten de invloedssfeer van bedrijvigheid in de nabije omgeving valt. Tevens dient te worden aangetoond dat het plan geen belemmering vormt voor de nabijgelegen functies. Het zonnepark is niet AMVB plichtig en omgevingsvergunningplichtig in kader van milieu. Op grond van een goede ruimtelijke ordening is ruimtelijke afstemming tussen bedrijfsactiviteiten, voorzieningen en gevoelige functies (woningen) noodzakelijk.

Planspecifiek

Conform de publicatie kan het zonnepark gelijkgeschaard worden met een elektriciteit distributiebedrijf met transformatorvermogen $0 < 10\text{MVA}$. Uit de tabel van hindercontouren komt voort dat richtafstanden voor elektriciteitsdistributiebedrijf met transformatorvermogen $0 < 10\text{MVA}$ voor Geur, Stof, Geluid, Gevaar in het zogenaamd rustig buitengebied maximaal op 30m liggen ten opzichte gevoelige functies. Uit metingen blijkt dat de transformatoren buiten de 30m zone liggen van de omliggende woonbebouwing. Voorts vormen de agrarische bedrijven in de omgeving geen belemmering voor het zonnepark, omdat het park geen gevoelige functie betreft. Geconcludeerd wordt dat het aspect bedrijven en milieuzonering de ontwikkeling niet in de weg staat.

6.4 Bodemsituatie

Het is wettelijk geregeld (Wbb en bouwverordening) dat bouw pas kan plaatsvinden als de bodem geschikt is (of geschikt is gemaakt) voor het beoogde doel. Met het oog op een goede ruimtelijke ordening moet in geval van een ruimtelijke ontwikkeling worden aangetoond dat de bodem (of geschikt te maken) is voor de nieuwe of aangepaste bestemming. Indien sprake is van een verdachte locatie dient onderzocht te worden in welke mate de bodem verontreinigd is en wat voor gevolgen een eventuele bodemverontreiniging heeft voor de uitvoerbaarheid van het plan.

Planspecifiek

Bodemonderzoek is noodzakelijk, indien er mensen langer dan 2 uren per dag in een bouwwerk verblijven. Het zonnepark wordt gevormd door bouwwerken, waar geen personen verblijven. Bovendien zijn geen grootschalige bodemingrepen aan de orde, waardoor grond moet worden afgevoerd. Verder is volgens de bodemfunctie klassekaart van de interactieve bodemkwaliteitskaart Fryslân de planlocatie geschikt voor de functies Water en Agrarisch. Uit gegevens van het bodemloket (bezocht op 2 mei 2018) blijkt dat er geen bodemonderzoeken zijn uitgevoerd. Ook zijn er geen gevallen van bodemverontreiniging bekend. Uit vorenstaande wordt geconcludeerd dat de huidige milieu hygiënische bodemkwaliteit geen belemmering vormt voor de voorgenomen ontwikkeling.

6.5 Luchtkwaliteit

Het toetsingskader voor luchtkwaliteit wordt gevormd door de Wet milieubeheer luchtkwaliteitseisen (ook wel Wet luchtkwaliteit genoemd, (Wlk)). De Wlk bevat grenswaarden voor zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofoxiden, fijn stof, lood, koolmonoxide en benzeen. Hierbij zijn in de ruimtelijke ordeningspraktijk langs wegen vooral de grenswaarden voor stikstofdioxide (jaargemiddelde) en fijn stof (jaar- en daggemiddelde) van belang. In het kader van een goede ruimtelijke ordening wordt bij het

opstellen van ruimtelijke plannen, uit oogpunt van de bescherming van de gezondheid van de mens, rekening gehouden met de luchtkwaliteit.

Planspecifiek

Het zonnepark draagt niet in betekenende mate bij aan de luchtkwaliteit. Het project gaat namelijk in de gebruiksfase niet gepaard met verbranding van (fossiele) brandstoffen. Ook is er geen sprake van een significante verkeersaantrekkende werking. Alleen in de aanlegfase vinden meer intensief verkeersbewegingen plaats. In de gebruiksfase vinden incidenteel verkeersbewegingen plaats die samenhangen met het beheer en onderhoud van het zonnepark.

6.6 Water

Het plangebied ligt in het beheersgebied van Wetterskip Fryslân. In de Leidraad Watertoets van het Wetterskip staan de uitgangspunten waarmee bij het ontwikkelen van ruimtelijke plannen rekening gehouden moet worden. De beschrijving van de wateraspecten sluit zoveel mogelijk aan bij de indeling van het Waterbeheerplan en de leidraad Watertoets in de thema's Veilig, Voldoende en Schoon.

Watertoets

Op 24 april 2018 heeft het waterschap per email geadviseerd. Het advies luidt als volgt:

Op 17 april stuurde u ons de plannen toe voor de realisatie van een drijvend zonnepark op de zandwinplas ten noorden van Ureterp. Onderstaande kaart toont schematisch de beoogde ligging van het zonnepark aan de zuidkant van de plas.

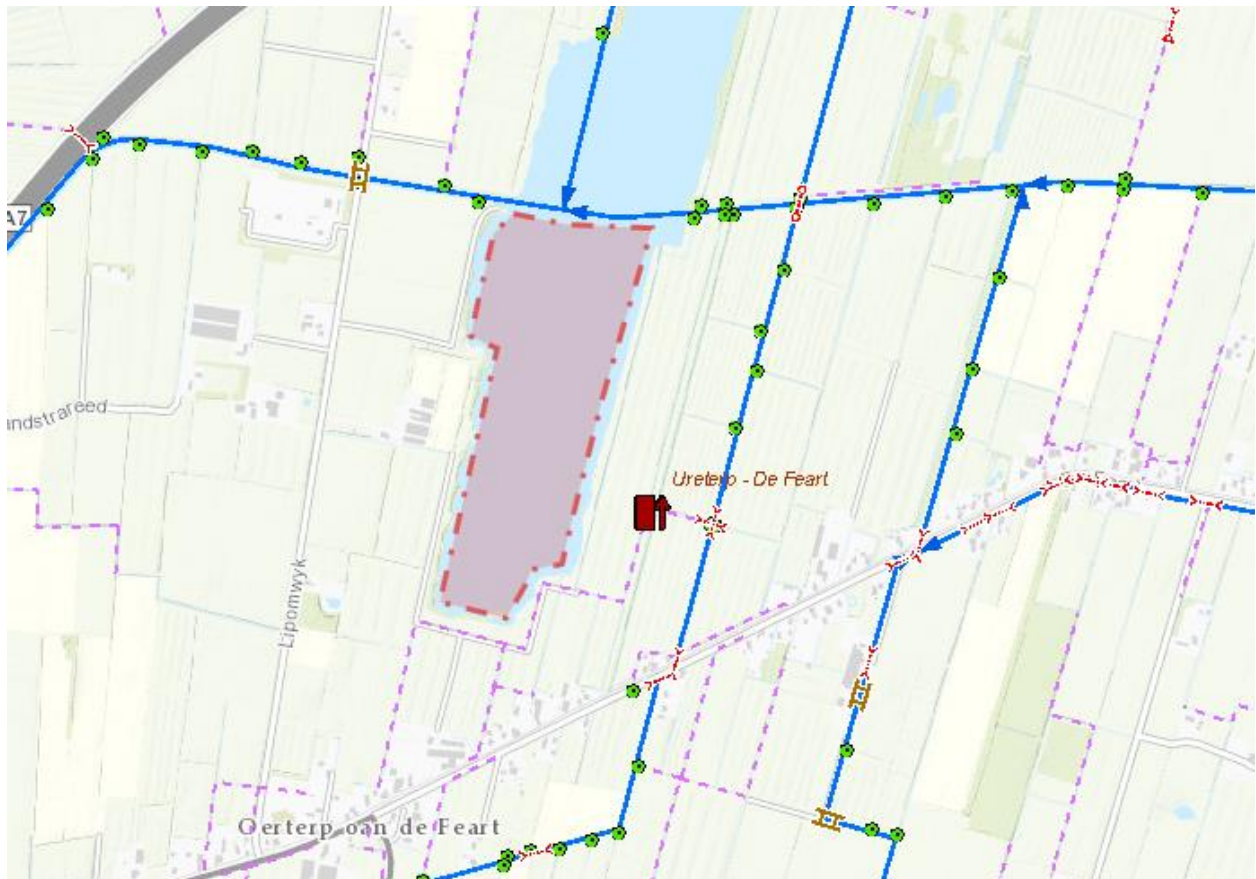
Door de zandwinplas ligt een hoofdwatgang van Wetterskip Fryslân. Deze staat met een blauwe lijn aangegeven op onderstaande kaart. Het is belangrijk dat de hoofdwatgang bereikbaar blijft voor beheer en onderhoud en dat het doorstroomprofiel van de hoofdwatgang gewaarborgd wordt. Op basis van de toegestuurde tekeningen gaan wij er vanuit dat dit het geval is. Mocht u wel werkzaamheden willen uitvoeren in of aan de hoofdwatgang dan is daarvoor een watervergunning nodig.

Op 1 mei 2018 is via www.dewatertoets.nl digitaal de watertoets uitgevoerd. Uit de resultaten van de watertoets blijkt dat de normale watertoetsprocedure van toepassing is omdat het plan binnen de beschermingszone van een hoofdwat ligt. De watertoets is als bijlage 3 toegevoegd.

In het kader van het onderzoek naar een wandelpad aan de noordelijke kant van de plas is op 31 mei nogmaals contact geweest met het Wetterskip. Het Wetterskip stelt de volgende eisen waarmee rekening gehouden dient te worden bij het aanleggen van bruggen over de hoofdwatgang:

- De brughoofden mogen de taluds van een waterkering niet aantasten.
- Eventueel toegepaste pijlers moeten minstens een onderlinge afstand van 2,25 meter moeten hebben.
- Taluds onder en tot 1 meter aan weerszijden van de brug moeten onderhoudsvrij worden aangelegd.
- De minimale afstand tussen zomerpeil en onderkant brug moet 1,20 zijn.
- Om onnodige opstuwing te voorkomen moeten de pijlers rond van vorm zijn.

Nogmaals wil ik u erop wijzen dat er recht van opstal moet worden gevestigd waar kosten aan verbonden zijn.

Figuur 21 Uitsnede leggerkaart van het wetterskipfryslân Ten behoeve van de ruimtelijke ordeningsprocedure is het nog nodig om een watertoets te doorlopen. Dit kan via de website www.dewatertoets.nl. U kunt daarbij verwijzen naar het contact dat er al over het plan geweest is.

Planspecifiek

In het Waterhuishoudplan van de Provincie en het Waterbeheerplan van het Wetterskip is dit uitgewerkt aan de hand van de onderwerpen: Duurzaam peilbeheer, perioden met extreme neerslag, perioden met extreme droogte, verdroging, grond-waterkwantiteit en drinkwater.

In het beheergebied van Wetterskip Fryslân liggen circa 800 deelsystemen. Om de waterpeilen in de deelsystemen in stand te houden is een uitgebreide waterhuishoudkundige infrastructuur van watergangen, gemalen, stuwen en dergelijke nodig. Het gaat om circa 1.000 gemalen, 4.200 stuwen, 3.700 inlaten en 40.000 kilometer aan watergangen.

Het plangebied ligt binnen de beschermingszone van een hoofdwatengang. Het is belangrijk dat de hoofdwatengang bereikbaar blijft voor beheer en onderhoud en dat het doorstroomprofiel van de hoofdwatengang gewaarborgd wordt.

De Beschermingszone wordt als volgt gedefinieerd: de gronden aan weerszijden van het oppervlaktewaterlichaam waarin ter bescherming van het waterstaatswerk voorschriften krachtens de keur van toepassing zijn. De breedte van de beschermingszone is 5 meter.

Op basis van het onderhavige ruimtelijke onderbouwing zijn geen wijzigingen aan de hoofdwatengang te voorzien. De oevers van de hoofdwatengang worden niet bebouwd. Het onderhoud kan hierdoor plaatsvinden. Voorts is het doorstroomprofiel in de zandwinningsput gewaarborgd omdat afstand wordt gehouden tot de hoofdwatengang.

De voorwaarden van het waterschap voor het aanleggen van mogelijke bruggen om de noordzijde van het wandelpad met de zuidzijde te verbinden worden meegenomen in het onderzoek naar de haalbaarheid van dit pad.

6.7 Ecologie

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. In deze wet is zowel de bescherming van de flora en faunasoorten vastgelegd, als ook de bescherming van specifieke natuurgebieden (Natura 2000-gebieden). De Wnb vervangt onder andere de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998, waarin voorheen respectievelijk de soortenbescherming en de gebiedsbescherming geregeld was. Naast de Wet natuurbescherming zijn ook de provinciale structuurvisie en verordening relevant voor de gebiedsbescherming. Hierin is onder meer het behoud en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS) geregeld. Om de uitvoerbaarheid van deze ontwikkeling te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden nodig.

Planspecifiek

Bureau Waardenburg heeft in juni 2018 de Quickscan Ecologie opgesteld, zie bijlage 4. Uit de Quickscan kan het volgende worden geconcludeerd:

In het plangebied zijn bij het veldbezoek grauwe gans, fuut, wilde eend, winterkoning, vink, gaai, tjiftjaf, fitis, houtduif, braamsluiper, aalscholver, meerkoet, koolmees, kleine mantelmeeuw, scholekster, krakeend, grote Canadese gans en zwartkop aangetroffen. Tevens zijn prooiresten van roofvogels gevonden. Tevens is door omwonenden aangegeven dat er veel ganzen overnachten op de plas, volgens de omwonenden gaat het om rietganzen. Dit betreffen soorten van Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn. Er zijn tijdens het veldbezoek geen jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen. De bosschages rondom het meer zijn geschikt als broedlocatie voor onder andere zangvogels. In de winter wordt de plas gebruikt als rustgebied door ganzen. Winterrustgebieden van ganzen worden niet beschermd onder het soortenregime van de Wet Natuurbescherming. Wel is er mogelijk een externe werking van Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied waar ganzen (kolgans en brandgans) als doelsoort zijn aangewezen is Van Oordt 's Mersken, dit gebied ligt op circa 10 km van het plangebied af. Door de grote afstand en de vele alternatieven zal deze plas geen essentieel onderdeel uitmaken als overwinteringsgebied voor de ganzen uit het Natura 2000-gebied. Externe werking kan worden uitgesloten.

Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van broedvogels om negatieve effecten op deze soorten -en daarmee overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb -te voorkomen. Door te werken buiten het broedseizoen worden overtredingen voorkomen.

Tevens vormt het plangebied leefgebied van enkele algemeen voorkomende beschermde soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Het gaat om soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Een ontheffing is dus niet nodig. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht.

Het plangebied valt onder het regime "natuur buiten de EHS". Hieraan zijn vergelijkbare regels verbonden als gebieden die binnen het NNN vallen. In dit rapport wordt het plangebied daarom beschouwd als zijnde onderdeel van het NNN. Er zal geen afbreuk worden gedaan aan de huidige natuurwaarden. De ingreep zal geen schade veroorzaken dat moet worden gemitigeerd of gecompenseerd. Het project biedt ook kansen voor de natuur. Bijvoorbeeld door extra maatregelen te nemen zoals het aanleggen van een natuurvriendelijke oever kan er een nettowinst optreden voor belangrijke natuurwaarden.

6.8 Externe veiligheid

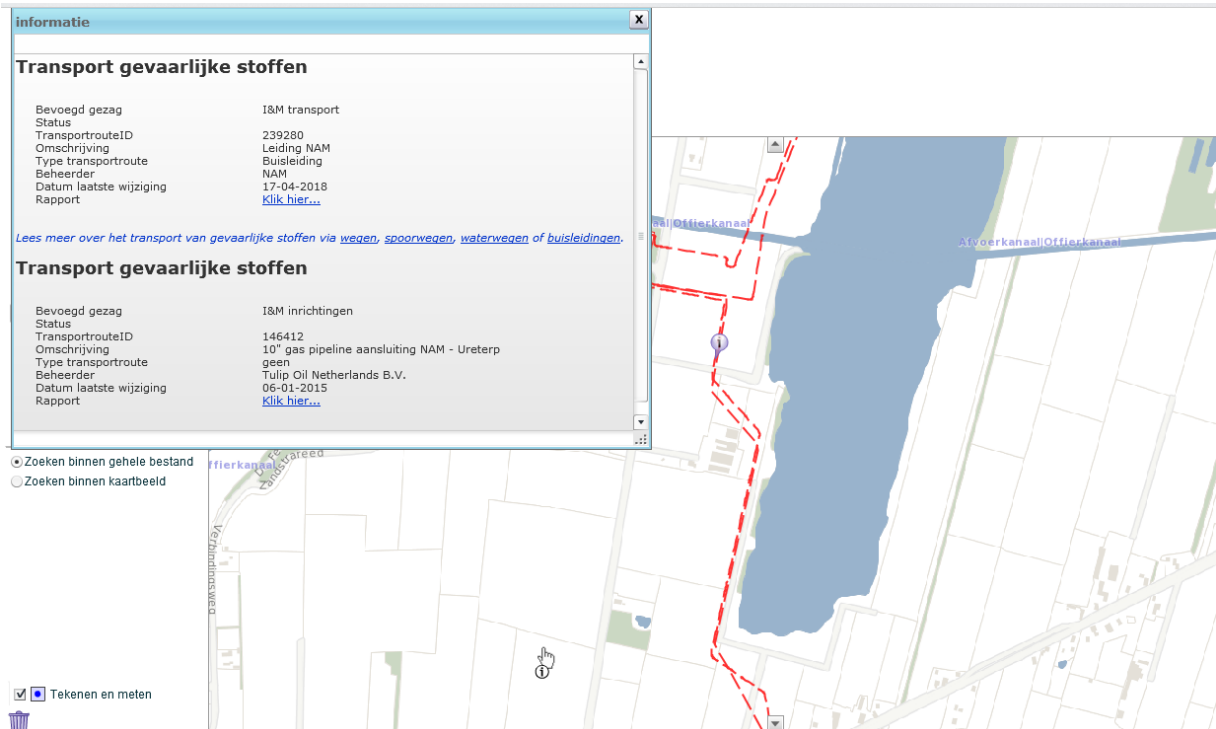
Bij externe veiligheid gaat het om de veiligheid van mensen in een plangebied in relatie tot de opslag, het gebruik, de productie en het transport van gevaarlijke stoffen in of nabij het plangebied, voor zover die activiteiten risico's voor de bevolking kunnen geven.

Planspecifiek

Het zonnepark is geen kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object in de zin van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (er zijn geen personen aanwezig). Uit het oogpunt van externe veiligheid zijn dan ook geen belemmeringen aan de orde.

6.9 Kabels en Leidingen

In de ruimtelijke onderbouwing worden planologisch relevante leidingen weergegeven die beperkingen kunnen opleggen aan het gebruik van de omgeving. Conform de Risicokaart van de provincie Friesland zijn in de nabije omgeving van het plangebied twee aardgastransportleidingen aanwezig.

Figuur 22 Uitsnede risicokaart provincie Friesland

Planspecifiek

Er is contact gezocht met de NAM en de Gasunie. De Gasunie en de Nam stellen voor:

1. *Onderzoek te laten verrichten dat het drijvend zonnepark voldoet aan:*
 - *Zwerfstromen: maximale waarde toelaatbaar van 60 mA/200mV (NEN 15062) in de bodem nabij onze leiding.*
 - *Wisselspanningen: maximale beïnvloeding en aanraakspanning van onze leiding moet voldoen aan de NEN 3654.*
2. *Mogelijke maatregelen voor de veiligheid en bedrijfszekerheid van de gasdistributie zullen worden genomen op kosten van de initiatiefnemer.*
3. *Transporten over de leiding buiten gebaande wegen is niet toegestaan tenzij er maatregelen worden getroffen om zetting/zakking tegen te gaan. In de regel kan worden volstaan met het toepassen van draglineschotten maar dit moet in onderling overleg worden bepaald.*
4. *Tot slot geldt een minimale afstand van 5 m t.o.v. onze leiding maar wanneer het park beperkt blijft tot het water dan voldoet dit ruimschoots.*

Op dit moment worden de onderzoeken uitgevoerd. Initiatiefnemer is bereid de kosten voor de mogelijke mitigerende maatregelen voor de veiligheid en bedrijfszekerheid van de gasdistributie te bekostigen. Indien noodzakelijk zullen zij eveneens over andere benodigde maatregelen in contact treden met de NAM en de Gasunie.

6.10 Conclusie toets van de omgevingsaspecten

Uit het bovenstaande blijkt dat er geen belemmeringen zijn in het kader van milieuhinder, archeologie, bodem, ecologie, water, luchtkwaliteit, externe veiligheid, kabels en leiding om medewerking te verlenen aan het drijvend zonnepark in de Lippe Gabrielsplas.

7. ECONOMISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID

7.1 Economische uitvoerbaarheid

In de Wet ruimtelijke ordening is de Grondexploitatiewet opgenomen. De Grondexploitatiewet heeft als doelstelling een goede regeling te treffen voor het kostenverhaal en locatie-eisen bij particuliere grondexploitatie. Belangrijk daarbij is dat het stelsel rechtszekerheid biedt en partijen niet meer de kans krijgen het kostenverhaal te ontwijken. De regering wil meer transparantie, zeggenschap voor de consument en concurrentie. Ook streeft zij naar een regeling die recht doet aan de belangen van zowel gemeenten, als particuliere eigenaren en derde-belanghebbenden. In de wet blijft vrijwillige samenwerking voorop staan, in welke vorm dan ook, omdat gebleken is dat de gemeenten en particuliere eigenaren daar de voorkeur aan geven, maar sluit niet uit dat de gemeente bepaalde zaken kan afdwingen. Daarom is gekozen voor voortzetting van een gemengd stelsel voor grondexploitatie met zowel een privaatrechtelijk, als publiekrechtelijk spoor. Eén van de belangrijkste onderwerpen in de wet is het verplichtende karakter van kostenverhaal. Kostenverhaal is niet langer een bevoegdheid van de gemeente, maar een verplichting. Het verhalen van kosten kan de gemeente zowel op basis van de publiekrechtelijke (via een exploitatieplan), als de privaatrechtelijke weg (via een overeenkomst). Een exploitatieplan is verplicht, tenzij het kostenverhaal anderszins (bijvoorbeeld door een overeenkomst) is verzekerd.

De kosten voor de ontwikkeling, de ruimtelijke onderbouwing en verdere stukken voor de aanvraag omgevingsvergunning worden door de aanvrager gedragen. De procedurekosten voor de omgevingsvergunning worden middels de gemeentelijke legeskosten op de aanvrager verhaald. Hiermee zijn kosten en risico's verdeeld. Vanuit het plan vloeien geen overige kosten of risico's voort die voor rekening van de gemeente zijn. De economische uitvoerbaarheid van het plan is daarmee verzekerd.

7.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De ontwerp omgevingsvergunning ligt op basis van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht gedurende 6 weken ter inzage. Tijdens de termijn van terinzagelegging kan een ieder zowel mondeling als schriftelijk zijn zienswijzen over het plan naar voor brengen bij het college van burgemeester en wethouders.

De ontwerp omgevingsvergunning met alle bijlagen is digitaal raadpleegbaar via:

- de gemeentelijke website:
www.opsterland.nl/Inwoners/Wonen_ver_bouwen_en_verhuizen/Officiële_bekendmakingen
- de website van de landelijke informatievoorziening voor ruimtelijke plannen:
www.ruimtelijkeplannen.nl.

Voorafgaande aan het indienen van de aanvraag om omgevingsvergunning is op 16 mei 2018 een inloopbijeenkomst gehouden voor de bewoners van Ureterp aan de Vaart en Ureterp.

Ook is er voorafgaande aan de terinzagelegging op 26 juni a.s. een inloopbijeenkomst gehouden waar de definitieve plannen zijn toegelicht.

Tot slot is de initiatiefnemer voornemens de inwoners van Opsterland een mogelijkheid te bieden om financieel te participeren in het project. Op dit moment worden de financieringsmogelijkheden van het project onderzocht. Doel is om het deel van het zo geheten eigen vermogen op te halen o.b.v. Crowd funding. De inwoners van Opsterland worden uitgenodigd deel te nemen aan deze Crowd Funding. De propositie van de Crowd funding wordt opgesteld na verkrijging van de SDE-subsidie en financiering van het vreemde vermogen. Voornoemde zal worden vastgelegd in de anterieure overeenkomst tussen de gemeente en de initiatiefnemer.